

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๘

นางสาวอัญมณี สัจจาภัย
วิทยาการชำนาญการพิเศษ
ผู้เรียบเรียง

บทนำ

การคอร์รัปชันถูกมองว่าเป็นความล้มเหลวในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน การรัฐประหารครั้งล่าสุดของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ก็เป็นผลมาจากมวลชนจำนวนมากที่ต้องการเห็นสังคมไทยใสสะอาดปราศจากคอร์รัปชัน ในช่วงระยะเวลาของการปฏิรูปประเทศรัฐบาลภายใต้รัฐบาลของพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มุ่งเน้นการปฏิรูปการคอร์รัปชันอย่างจริงจัง และเป็นวาระที่สำคัญที่จะต้องแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นมา การป้องกันและปราบปรามทุจริตของบ้านเรานั้นดูเหมือนจะ “เข้มแข็ง” มากขึ้นเรื่อยๆ โดยดูจากการให้ความสำคัญกับบทบาทองค์กรป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น การเสริมบทบาทการทำงานให้กับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) การตั้งหน่วยงานใหม่อย่างคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) มาดูแลปัญหาการคอร์รัปชันระดับเล็กๆ การมอบอำนาจให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ DSI ทำคดีพิเศษจำพวกคดีฮั้วประมูล รวมถึงการทำหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ที่เดินทางไปตรวจสอบการทำงานของภาครัฐอย่างเข้มข้น

อย่างไรก็ดี ข้อสังเกตสำคัญประการหนึ่งของการปราบปรามทุจริตของประเทศไทยนั้น ดูจะมุ่งไปที่แนวทางการเพิ่มบทลงโทษให้หนักขึ้นกับผู้ทุจริต ซึ่งเรียงลำดับเหตุการณ์สำคัญได้ ดังนี้

การตรา พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติบทลงโทษไว้ในหมวด ๑๑ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๑๑๘ - ๑๒๓) โดยระวางอัตราโทษไว้ครบทั้งโทษปรับ โทษจำคุก และทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดในคดีทุจริตนั้นครอบคลุมตั้งแต่กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมือง ผู้มีหน้าที่ ยื่นทรัพย์สินใจไม่ยื่นบัญชีทรัพย์สินหรือยื่นบัญชีทรัพย์สินเป็นเท็จ กระทำการที่ขัดต่อเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๐ รวมทั้งปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ตามมาตรา ๑๒๓ ซึ่งมาตรานี้ระวางโทษปรับไว้ ๒,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุก ๑ - ๑๐ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งอัตราโทษนี้สูงสุดตามกฎหมาย ป.ป.ช. ในปี ๒๕๔๒

การตรา พ.ร.บ. ว่าด้วยการเสนอราคาต่อหน่วยงานรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่บัญญัติบทลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่มีพฤติการณ์สมยอมกันในการเสนอราคาตามมาตรา ๑๐ - ๑๓ ซึ่งมาตรา ๑๑ - ๑๓ ระวางโทษไว้รุนแรงที่สุด คือ จำคุกตลอดชีวิต และปรับสูงสุด ๔๐๐,๐๐๐ บาท อย่างไรก็ตาม น่าสนใจว่าอัตราโทษของกฎหมายฉบับนี้มีโทษจำคุกและโทษปรับ แต่จะไม่มีโทษทั้งจำทั้งปรับเหมือนกับกฎหมาย ป.ป.ช.

ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอเสนอปรับปรุง พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ นับเป็นการแก้ไขกฎหมายครั้งที่ ๒ โดยบัญญัติ บทลงโทษเพิ่มจากมาตรา ๑๒๓ เป็น มาตรา ๑๒๓/๑ ที่บัญญัติไว้ว่า กรณีที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติใดๆในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต มีอัตราโทษสูงสุด คือ การจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ปรับสูงสุด ๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ดังนั้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. องค์การอิสระผู้รับผิดชอบการปราบปรามการคอร์รัปชันโดยตรง จึงเสนอแก้ไขกฎหมายของตนเอง คือ ร่างพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อปรับปรุงมาตรการในการส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมและ สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) พิจารณา

ซึ่งในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๘ วันศุกร์ที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๐ ก ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยให้ใช้บังคับเป็น กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังต่อไปนี้

- เพิ่มบทนิยามเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ และ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ
- เพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจการไต่สวน การดำเนินตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในคดีทุจริต และการประสานความร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดกรณีผู้กระทำความผิดหลบหนีมิให้นำระยะเวลาที่หลบหนี รวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ
- กำหนดเรื่องการดำเนินคดีอาญาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การ ระหว่างประเทศและเอกชนผู้เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยกำหนดโทษไว้สูงสุด คือ ประหารชีวิต

เจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ ด้วยประเทศไทยได้ให้ สัตยาบันภาคร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption: UNCAC) เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ อันก่อให้เกิดหน้าที่ในการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภายในประเทศไทย เพื่อบริการตามสัญญาซึ่งเป็นมาตรฐานสากล ซึ่งอนุวัติการ (Implementation) หมายถึง การดำเนินการให้เป็นผลตามบทบัญญัติแห่งอนุสัญญา (implement the provisions of a convention) โดยการตรากฎหมายภายในประเทศ หรือปรับแก้กฎหมาย ภายในประเทศ เพื่อให้สอดคล้องและรองรับกับพันธกรณีอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งการที่ประเทศไทยยังไม่มี กฎหมายเพื่อบริการตามพันธกรณีอนุสัญญาดังกล่าว ก่อให้เกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศในเรื่อง

ความพยายามและความจริงจังในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการแก้ไขปัญหาการทุจริตภายในประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย เพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีอนุสัญญาดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องการกำหนดความผิด การให้หรือรับสินบนที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ การกำหนดอายุความในกรณีหลบหนี และอายุความล่วงเลยการลงโทษ การกำหนดการริบทรัพย์สินในคดีทุจริตให้เป็นไปตามหลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่า อีกทั้งยังสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๕๗ ในการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ได้ป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีกลไกในการจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สาระสำคัญ

พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ มีสาระสำคัญในมาตรา ๑๓ ให้เพิ่มบทบัญญัติการลงโทษแก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้กระทำความผิด ๗ มาตรา แก่เจ้าหน้าที่รัฐผู้กระทำความผิด คือมาตรา ๑๒๓/๒ มาตรา ๑๒๓/๓ มาตรา ๑๒๓/๔ มาตรา ๑๒๓/๕ มาตรา ๑๒๓/๖ มาตรา ๑๒๓/๗ และมาตรา ๑๒๓/๘ โดยสรุปได้ ดังนี้

๑. เรื่องอายุความ

มาตรา ๗๔/๑ ในการดำเนินคดีอาญาตามหมวดนี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาล อายุความจะสะดุดหยุดอยู่ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ลงโทษจำเลยแล้ว ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ จะไม่นำเรื่องอายุความมาใช้บังคับ ซึ่งหลักการนี้ได้บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. ป.ป.ช. ๒๕๔๒ [แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔] อยู่แล้ว โดยพ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้เพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมถึงการดำเนินคดีอาญาในทุกขั้นตอน ทั้งในกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริง กระบวนการฟ้องคดี กระบวนการพิจารณาของศาล รวมถึงกระบวนการภายหลังศาลมีคำพิพากษาด้วย

๒. การกำหนดฐานความผิดสำหรับนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนเจ้าหน้าที่

ในมาตรา ๑๒๓/๕ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกิน หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ซึ่งในมาตรา ๑๒๓/๕ กำหนดให้มีฐานความผิดเฉพาะสำหรับนิติบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบนเจ้าหน้าที่ขึ้น เนื่องจากผลโยชน์ที่เกิดจากการให้สินบน เช่น การได้รับสัมปทาน หรือโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ แท้จริงแล้วผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการติดสินบนดังกล่าวก็คือนิติบุคคลนั่นเอง กฎหมายใหม่ จึงกำหนดให้นิติบุคคลมีความผิด ถ้าคนที่เกี่ยวข้องกัมนิติบุคคล เช่น ลูกจ้าง ตัวแทน ได้ให้สินบนเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ไทยหรือต่างประเทศ และทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกัน โดยมีการกำหนดโทษเป็นโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่นิติบุคคลนั้นได้รับ ซึ่งกรณีที่เป็นการให้สินบนในโครงการขนาดใหญ่ อาจทำให้มีโทษปรับทางการเงินเป็นจำนวนหลายร้อยล้านบาท โดยมาตรการลงโทษทางการเงินนี้

จะทำให้รัฐได้รับการเยียวยาความเสียหาย เพื่อเอาประโยชน์ที่นิติบุคคลไม่ควรได้ กลับคืนมาให้รัฐ และเพื่อเป็นการป้องปรามการกระทำความผิด

๓. บทกำหนดโทษสำหรับความผิดกรณีเรียกรับสินบน

ในมาตรา ๑๒๓/๒ กำหนดบทลงโทษกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไทย เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ ผู้เรียกรับสินบน หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยมิชอบมีระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต ซึ่งโทษประหารชีวิตนั้นมีกำหนดอยู่แล้วตามฐานความผิดกรณีเจ้าพนักงานเรียกรับสินบน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๙ ซึ่งตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่นี้ยกบทกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้กำหนดตัวผู้กระทำความผิดเพิ่มเติม คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ และมีการปรับเปลี่ยนในส่วนของอัตราโทษปรับที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญา UNCAC

โดยมาตรา ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” และ “เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” ระหว่างบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” และคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหารปกครอง หรือตุลาการ ของรัฐต่างประเทศ และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ราชการให้แก่รัฐต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งมีตำแหน่งประจำหรือชั่วคราวและได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากองค์การระหว่างประเทศให้ปฏิบัติงานในนามขององค์การระหว่างประเทศนั้น

๔. หลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่า (Value- Based Confiscation)

ตามกฎหมายที่แก้ไขใหม่ มาตรา ๑๒๓/๖ - ๑๒๓/๘ กำหนดให้การริบทรัพย์สินในคดีทุจริตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้ครอบคลุมถึงทรัพย์สินที่ได้มาแทนเนื่องจากการจำหน่าย จ่าย โอน หรือแปลงสภาพทรัพย์สินไป และในกรณีที่ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินคืนมาได้ หรือการติดตามเป็นไปไม่ได้โดยยาก ศาลสามารถกำหนดมูลค่าของทรัพย์สิน และให้มีการชำระเป็นเงินหรือริบทรัพย์สินอื่นที่มีมูลค่าเท่ากันได้ หลักการนี้จะเป็นการสกัดการย้ายถ่ายทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด

บทสรุป

หากวิเคราะห์แนวทางการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ในรอบ ๑๖ ปีที่ผ่านมา จะพบว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. พยายามแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันด้วยวิธีการเพิ่มบทลงโทษกับผู้กระทำความผิด ซึ่งมีการปรับปรุงกฎหมายมาตั้งแต่ฉบับที่ ๒ ปี ๒๕๕๔ และฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเฉพาะรัฐบาลภายใต้การนำของ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) และสภาขับเคลื่อนและปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการคอร์รัปชันมาเป็นลำดับต้นๆ จึงทำให้เกิดการปรับปรุงกฎหมายโดยการเพิ่มโทษให้รุนแรงขึ้น รวมถึงริบทรัพย์สินและหยุดอายุความกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหนีนั้น นับเป็นการส่งสัญญาณให้ผู้ที่ตัดสินใจจะกระทำความผิด “คิดใหม่” ก่อนลงมือกระทำความผิด เนื่องจาก บทลงโทษสูงสุดของการทุจริต คือ การประหารชีวิตและถูกริบทรัพย์สิน

บรรณานุกรม

คม ชัด ลึก.คลอดแล้ว ! ขรก.ทุจريت'ประหาร'กฎหมายป.ป.ช. ราชกิจจาฯประกาศ!กฎหมายปปช.เพิ่มโทษ

ขรก.ทุจريت 'ประหารชีวิต', สืบค้นเมื่อ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ จาก

<http://www.komchadluek.net/detail/20150712/209621>

ผู้จัดการ.คอร์รัปชันโทษประหาร ! ป.ป.ช.คาดโทษข้าราชการตุจريت เริ่มต้นคุก 5 - 20 ปี ปรับ 1 - 4 แสน,

สืบค้นเมื่อ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๙ จาก

<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000078795>

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการตุจريت พ.ศ. ๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๐ ก หน้า ๑ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘,

สืบค้นเมื่อ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๙ จาก

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/A/060/1.PDF>